

Analyse Brussels regeerakkoord 2019-2024:

Nieuwe Brusselse meerderheid & de religieuze/levensbeschouwelijke superdiversiteit: geen evident samenspel.

Inleiding

Terwijl de religieuze en levensbeschouwelijke beleving en diversiteit een enorme impact heeft op het Brusselse samenleven, leest ORBIT er bijzonder weinig over in het Brussels regeerakkoord. Daar zijn institutionele oorzaken voor, maar de levensbeschouwelijke diversiteit biedt zoveel mogelijkheden voor het gewest, dat het echt wat meer mag zijn.

De politieke traditie leert ons dat Brusselse beleidsmakers expliciete uitspraken over of engagementen naar religieuze/levensbeschouwelijke aangelegenheden eerder schuwen. Bovendien is er de trend om vooral de 19 gemeenten aan zet te laten. Nochtans vindt ORBIT dat er best 'Brusselbreed' nagedacht moet worden. Bijvoorbeeld over de toekomst van de kerkgebouwen en de noden van de andere (erkende) erediensten en levensbeschouwingen.

Wat lezen we in het regeerakkoord?

- Staatssecretaris voor Gelijke Kansen, Huisvesting en Erediensten wordt Nawal Ben Hamou. Ze heeft ook een reeks bevoegdheden in de Franse Gemeenschapscommissie (Cocof) zoals Sociale Integratie, Onderwijs, Cultuur en Sport. Het is alleen in het kader van haar bevoegdheden dat het woord 'religie' in de tekst vermeld worden. En dan nog alleen daar waar 'religie' als mogelijke discriminatiegrond kan gelden (p. 46 en p. 125).
- In passages die de verhouding tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de gemeenten uitstippellen, worden de goede administratieve opvolging van de erediensten, hun administratieve en financiële inbedding,...aangehaald (p. 119).
- Verder drukken de regeringspartners uit dat ze de 'gelofsgemeenschappen' beter willen leren kennen.
- Het regeerakkoord stelt te willen inzetten op een overkoepelend beleid naar begraafplaatsen en lijkverzorging, in overeenstemming met de gemeentes die de eindverantwoordelijken blijven.

Wat ontbreekt?

- De intentie om iets te doen aan de **hoge nood aan cultusplaatsen** (waaronder moskeeën) ontbreekt. Het Brussels Gewest kampt – zoals ook andere stedelijke

gebieden - met een groot tekort aan kwaliteitsvolle en veilige huisvesting voor de (erkende) erediensten en levensbeschouwingen. Ze moeten zich vaak behelpen met affandse panden, die ze zo goed mogelijk met eigen middelen verwerven, huren en pogen te renoveren. Welk plan heeft de Brusselse regering om dat aan te pakken? Hoe kan daarover een interessant architecturaal samenspel tussen de erkende erediensten georganiseerd worden?

- Er is geen aandacht gegeven voor het thema **religieuze en/of levensbeschouwelijke feestdagen**. En dat terwijl vele overheidsdiensten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest veel werknemers tellen die daaromtrent een goede regeling vragen.
- Het vorige regeerakkoord stelde nog:
“Ons Gewest mag op zijn grondgebied in geen geval racistische, islamofobische, antisemitische of xenofobe uitlatingen van welke aard dan ook dulden. De Regering zal in dat verband alle initiatieven steunen die bijdragen tot een beter wederzijds begrip en een versterking van de interconvictionele en interculturele dialoog”, p.85
De **interlevensbeschouwelijke ontmoeting** werd nog aangemoedigd. Daarover vinden we nu niets terug.

Welke ORBIT aanbevelingen kunnen nog opgenomen worden in de beleidsnota's van de ministers?

- Zet een **positieve actie op het getouw rond het groot aantal diverse feestdagen** van Brusselse levensbeschouwelijke/religieuze gemeenschappen. Naast de traditionele kerstversieringen kan het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ook naar aanleiding van het joods nieuwjaar, einde van de ramadan, boeddhadag, het hindoe lichtjesfeest,... een aantal nieuwe initiatieven nemen.
- Zet de **levensbeschouwelijke diversiteit meer in beeld**. Investeer in een postercampagne in de Brussels metrostations over de voorwerpen uit de nationale of andere collecties van joodse, islamitische, boeddhistische, christelijke of andere gemeenschappen,... Breng ze samen op affiches. Het geeft én burgers én bezoekers van die gemeenschappen een gevoel van erkenning. Het sensibiliseert burgers over het rijke erfgoed in het Gewest.
- Veel burgers zijn zinzoekers. Ze hechten belang aan spiritualiteit. Onder hen ook personeelsleden in de administraties van het Brussel Gewest. **Het gewest kan stappen zetten om daar letterlijk ruimte voor te creëren**. Dit kan door fysieke ruimtes in te richten in de gebouwen waar personeelsleden terecht kunnen voor meditatie, yoga of andere zingevingactiviteiten.
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan **bovenlokaal of lokaal overleg organiseren** met de verschillende levensbeschouwelijke en geloofsgemeenschappen **over het gebrek aan ruimtes voor de cultus**. Er kan nagegaan worden welke nieuwe bestemming kan gegeven worden aan bestaande cultusgebouwen. Daarbij moet ook rekening gehouden worden met eventuele neveneffecten (parkeerproblemen,...).

ORBIT hoopt op overleg om in de komende maanden en jaren op een constructieve manier deze en andere aanbevelingen om te zetten in effectief beleid.

Contact: Johan Vrints johan@orbitvzw.be Rita van Nierop rita@orbitvzw.be
stafmedewerkers interlevensbeschouwelijke samenlevingsopbouw
www.orbitvzw.be